

II VVV
VV

concurit annos. XXXV. CONG.
ad usum semis & militib. dona
num. dipondiu semis hosti
am colonia condidit.

CLINIANUS priscus reg-
nauit annis XXVIII. hic cum
fundamenta aprioli calare
& inuenisse ad eum humanu
litteris misas. scriptu capi-
tuli regis. Unde hodieq capitu-
liu appellat hic prior noma
mis duo para gladiorum
edidit quae comparauit
per annos. XXVII.

CLUNIUS tullius seruam
mis. regnauit annos. XLIII.
hic uocu fecit ut quatuor
ann regnasse tot hostia ad COALLIUM. hoc annu. III.
frumentu publicu construeret. VIII. p. XI. CONG. B. LXXIV.
CLUNIUS superbus regna
uit ann. XXV. hic prior homi-
nibus adiuuent laurum rias
menta fuisse. m. nulla fl
ille. carceres. exili ipse pro-
cula meruit int. duos pon-
tes. A populo romano. fuisse
accusatus. & postea in carc-
erim sub delito.

IMP ANN LV. H. L. D. UNO. OTHO IMP. B. XC. ipse se
CONG. DEP. TERR. ac. lxxv. brixellis interficit
hoc imp naus alexandrina BITELLIS IMP. II VIII. B. XI.
primu in porto romano. occidit palam. DIUUS
HESIASIANUS IMP. ANN XII.
in VIII. B. X. VIII. CONG. B. B.
XLXXV. hic prior trib. qm. dif
amphitheatri coedidit ex
cessit curis sabinis. DIUUS
TITUS IMP. ANN. VI. dies. XI
cong. prom. fr. sed nond. In
hic amphitheatri. atrib. qm.
partis sui. duos adiecit ex
cessit curis sabinis cubiculo partis.
DOMITIUS IMP. ANN XVII.
M. V. B. CONG. B. T. B. LXXV.
hoc imp multe operi publice
fatiuante. int. atrium. hor-
monem. & h. modo. & basi
hoc conformatum. & h. a
tempore. t. plu. cisternum
& minime porta capena. g. m.
stria. diuoru. is. et. a. ferapeu
minera. calcidica. synodus.
nuc. u. kere. stadiu. eternas
maras. eternas. amphithe-
atru. usq. ad dyptea. et. m. lu
c. et. m. et. m. capitulu.

Heidbg. UB. Sal. X 21, fragm. I

binding. It is a heavy, soft, and well-prepared skin, typical of South German manuscripts. There is no ruling. Neither the identify of the binder nor the original home of the printed books are known, but the volume belonged in the seventeenth century to the Franciscans at Maihingen and bears their bookplate in the lower margin of the first page of the printed text (*Bibliotheca F.F. Min. S. Franc. Conventualium Mariae Mayngae*). The convent at Maihingen, founded in 1437, changed orders several times; the house was Franciscan from 1607-1802.¹³ The binding is the original one on these printed items, and it appears to be more or less contemporary with the printing of the works. It might safely be dated to the last quarter of the fifteenth century, and that would be the last possible date for the dismembering of the manuscript from which the flyleaves used by the binder derive.

In addition to being a flyleaf in the current binding, the fragment under discussion here must also have been a flyleaf in the original manuscript from which it was removed for re-use by the fifteenth-century binder. The texts on the leaf, a donation inscription, Mass prayers, and a hymn, were written by different scribes at various periods between ca. 1085 and the thirteenth century. The diversity of texts and of periods of execution indicate that the leaf was originally blank in the eleventh-century manuscript (or, rather, blank except for the donation inscription), and this is also suggested by the lack of ruling on the leaf. The available blank spaces on our leaf were later used by the owners of the original manuscript for making additions. That the added pieces are mostly Mass prayers suggests that the original manuscript was a Sacramentary, and such a volume would certainly have been an appropriate and necessary book for the first monks at Reichenbach.¹⁴

Galliano	& symae	o	ton	xxv
Basso	& abbas	o	uen	vi
B. Pacerino	& hilarius	o	fur	xvii
Dalmatio	& zenofil	o	lun	xxvii
Optato	& paulin	o	nur	x
Constantio	& albin	o	moy	xxi
B. Nepotino	& pacund	o	ton	ii
Feliciano	& emer	o	fur	xlii
Urso	& polem	o	sol	xxiii
Constantio	& constant	c	lun	v
B. Aquindino	& procus	o	nur	xvi
Marellino	& probus	o	ton	xxviii
Constantio	& constance	n	uen	viii
Placido	& romul	o	fur	xxvii
B. Leontio	& salusti	o	sol	xx
Anantio	& albin	o	nur	xi
Post amanno	& albin	o	moy	xxii
Rufino	& eusebi	o	ton	iiii
B. philippo	& sile	a	uen	xv
Limenio	& cotulin	o	pl	xxvi
Sergio	& nigrinus	o	lun	vii
Post sergio	& nigrinus	o	moy	xviii
B. Constantio v.	& constantio	nun	moy	xxviii
Constantio	vi	ii	lun	x
Constantio	vii	ii	fur	xxii

281 9 / stendi, et salutem anime mee, ut recederem ab officio et ministerio pontificali, quo / me recognosco esse indignum, alien
 89 2 / Aquensi episcopio pyratarum insectatione pulso, pro eo ministrare concessum est. / Cui etiam abbatiam sancti Timothei m
 274 6 / tra / querulos defensioni firmitatem affectat, viresque ministrat. Et quicquid illud sit, / testimonio tamen roborandum
 213 15 / m infert, et concordia utilitatem accommodat viresque / ministrat". / 80. RESPON<SIO> O(ttonis) ad Gall<os.> / Ad hec Ot
 107 1 / ardentissimam pretendebat, veluti famulis emissis lumen ministraturus, / quo etiam luminis signo, per legatos aditum sig
 215 22 / lter nobis addictus, alteri vires non prebeat animumque ministret. Hoc quoque fieri / possibile est, si Rome nunc positu
 297 17 ← in contrarium relapsa est. / Ad(albero) enim qui horum ministrum sese prebuerat, cum delationis nescius reges / moneret
 198 6 mia. / 54. <CONFEC>TIO aba<ci>. / In geometria vero non minor in docendo labor expensus est. Cuius introductioni, / abac
 179 4 ibus quod a / multitudine episcoporum excommunicatus, a minore eorum numero absolvi non posset, / relinquitur ratio diff
 133 9 aiorem mittere evinci non valens. Nam duo tantum erant. Minore ergo obside / oblato, Nortmannis non satis fuit. Maiorem
 245 14 Qui susceptus a rege, utpote fidelitatis executor, non minore gratia habitus est. / 21. Interea rigore hiemali elapso,
 307 3 um / regem accepit. / Richardus pyratarum dux apoplexia minore perit, Hilduinus quoque violent{ia}. / Sinodus quinque
 133 8 t. At regina rem necessariam cognoscens, sub sacramento minorem dirigit, / maiorem mittere evinci non valens. Nam duo ta
 40 7 tur. Unde et / latrociniis ac discursionibus Britanniam minorem que est Gallie contigua atque / militans, infestare aggr
 133 13, m patre teneantur, id sese non facturos responderunt. / Minorem tantum datus, et pro maiore ex se ipsis quemcumque pet
 52 12 / sese. Huc ex omni Gallia principes confluunt. Huc etiam minores / multo favore conveniunt. Inter quos cum Rotbertus in m
 259 6 biectis, se sponte auditurum. Et si recte purgetur, non minori gratia quam ante / habendum. Ad(albero) hec Ar(nulfo) ref
 104 6 ac / subruit. Latronum principem comprehensum dimisis minoribus regi deducit. Qui cum / iussu regio gladia{tori} decol
 196 1 m mundi speram ex solido ac rotundo ligno argumentatus, minoris / similitudine, maiorem expressit. Quam cum duobus polis
 84 5 / m sternerentur. Nonnulli capti tenerentur. Reliqua vero minorum manus, lapsa / profugio sit. Uuarnerus vero equo occiso
 91 12 / causam rex se constituisse intelligens, eius potentiam minuere / querebat. Remensibus ergo civibus legatos mittit, ac u
 127 7 / ut Erluino sua restituerentur, et Ar(nulfo) sua non minuerentur. Regis itaque / industria in amiciciam revocati, reg
 183 15 / t, verum etiam bonis exterioribus augmentatos nullomodo minui / prudens adegit. Quos cum multo coleret amore, precipua t
 212 6 / um etiam tam longo itinere / quam hostium incursu posse minui sciens, redire disponit. Et datis signis castra / amoverun
 256 7 um. / Si nullus lacessiret, cum exercitu redeundum. Nec minus a K(arolo) idem deliberatum / fuit. Unde quia uterque cons
 75 5 deputatos recludit. In regem omnia palam ordinans. Nec minus {a} / socero id optinuit, ut quecumque ipse in regem machi
 292 13 m, et ab ecclesia / dissentientem, penitus devita". Nec minus abdicationem Ar(nulfi) et promotionem / G(erberti) prout a
 237 2 ue mihi / concessit. Ego fratri subditus, fideliter non minus aliis militavi. A quo tempore fateor / nihil mihi carius f
 261 28 circumdant, atque in lectum / repulsum comprimunt. Nec minus Ar(nulfum) pervadunt. Quos comprehensos, in / eadem turri
 210 8 um venerans, palatium Compendiense pene diripuit. / Nec minus centuriones previi eo ignorante sancte Baltildis monasteri
 219 7 serunt, reliquumque / itineris celeres confecerunt. Nec minus Conradi regis dolos sepe simulando et / dissimulando evasi
 226 16 ulto / sanguine fieri non posset, cogitabat in posterum minus eis credendum, eo quod / amicorum labem eis intulerit. Si
 285 18 prehensus, / suspendio secus castri portam defecit. Nec minus eius uxor, inusitato / ludibri genere pedibus suspensa, e
 218 4 / 87. Item Epistola E<mme> r(eGINE) ad ma<trem.> / Nec minus Emma regina, matri sue in hunc modum epistolam direxit, "A

B	Constantino ii.	& licinio	iii	iii	kl	apr
	Constantino iii	& licinio	o	xvii	kal	mai
	Valeriano	& annian				
	Constantino iv	& licinio	iii	iii	idus	apr
B	Sabino	& probus	o	viii	ii	apr
	Gallicano	& bass	o	xviii	kl	mai
	Licinio	& erisyp	o	viii	idus	apr
	Constantino v	& licini	o	iii	kl	apr
B	Constantino vi.	& constantin	o	iii	idus	apr
	Crispo	& constantino	ii	iii	NON	apr
	Probiane	& julian	o	viii	kl	apr
	Seuero	& ruf	o	vii	idus	apr
B	Crispo vii.	& constantino	iii	iii	kl	apr
	Paulino	& julian	o	xviii	kl	mai
	Constantino vii	& constantini	o	iii	idus	apr
	Constantio	& maxim	o	vi	kl	aoi
B	Lauarino	& ruf	o	xviii	kl	mai
	Constantino viii	& constantin	iii	vii	idus	apr

Hedelbg. WB., Sal. X 21, Fragen?

211 12 — tur. Dux cum principibus hanc contumeliam non / ferens, milites vel tirones hortatur ut furentem repellant, et a tanta i
 175 17 na a tiranno predia recepit, et ipse uxorem et / natos, militesque reduxit. / 11. His ita gestis, Rotbertus Trecarum pri
 256 11 e / apud regem simulate querebatur, cum aries cesserit, militesque viribus diffiderent, / immo etiam urbs ipsa inaccessi
 militia

176 12 — tra oppidum excipit, ac sese ei committens, fidem pro / militia accommodat. Pervaso autem oppido, regii milites contumel
 78 19 basilica beate Genouefe virginis / a) folgt getilgt de militia et fame gloria, priorumque nobilitate et filiorum utilit
 103 8 anni manibus sese / exinde militaturum committit, ac ex militia fidem accommodat. Quo peracto, in sua / discedunt. Tempu
 militiam

177 7 — uncti filii duo, Hugo et Otto, / qui etiam regi fidelem militiam per iusiurandum coram omnibus spondent. Quorum / benign
 168 9 — t. Atque ibi Letoldus eiusdem urbis princeps, ad eius / militiam sacramento transit. / a) korrig. aus princeps. / 99. Quib
 95 21 — nti militatum occurrunt, eiusque manibus suas inserunt. Militiam spondent, / ac inde fidem prout rex iubet concedunt. Re
 militibus

108 4 ✓ repetendis conservat. / 15. Congress<us> Erluini, c<um> militibus Ar(nulfi). / Arnulfus tanta suorum calamitate confectu
 238 15 — rem duxerit? Quomodo ergo magnus dux patietur de suis / militibus feminam sumptam reginam fieri, sibique dominari? Quomo
 74 30 — Et post hec Gis(lebertus) in Belgicam redit, municipia militibus / Frutolf / LEERZEILE / LEERZEILE / LEERZEILE / LEERZE
 293 1 — a castrum oppidum exstruit atque munit. Copias / ponit. Militibus implet. Et quia ad hoc diruendum O(donem) adventurum s
 181 7 ✓ ngressus, filio defuncti liberaliter reddit, eumque cum militibus iure / sacramentorum sibi annexit. / 22. Huic quoque
 116 17 — rtum) ab urbe pervasa pelleret. Dum ergo in colligendis militibus moram faceret, / tiranni multo equitatu Laudunum appet
 107 12 — um agitans, sese inquiens / infeliciorem, cum oppido et militibus privatus, uxore filiisque orbatus, nihil preter / corp
 143 9 ✓ urbem Remorum capiat, cum tunc urbs tam episcopo quam / militibus vacua esset, rex etiam ipse alias occupatus alia quere
 114 15 ✓ is aggrediuntur, / obsidionem undique adhibentes, urbem militibus vacuam rati, eo quod rex in partibus / Burgundiae exte
 160 17 ✓, quo genere fuge nescitur, Hugo abdicatus evadit. De / militibus vero qui potiores videbantur, capiuntur, ac oppido ali
 militibusque

175 11 — ppidumque succedit. Quo combusto, cum domina et natis, militibusque comprehensis, / ad reginam Gerbergam reversus est.
 militie

77 9 ✓ putabatur. Et tamen in quantum perspici valuit, nullus militie ineptus admissus est. / Omnes corpore valentes, et non i
 62 17 — invidia. Non est incognitum mihi, / quantum pro eo domi militieque pridem certaverim. Illud etiam notissimum constat, /
 151 9 — ipio exordiar, patri / meo regnum invidens, dum ei domi militieque servitium deberet, regno illum immaniter / privavit e
 225 3 — munitissimis illos liberaliter donaverat, ipsi mox domi militiaeque / sese paratissimos responderunt. Quibus faventibus
 militis

293 16 ✓ interitu C p(ondo) argenti sese impensurum mandat. Loco militis imperfecti, / filium suum pro eo militaturum offert. Cas
 299 17 — t. Unde et pugnam inhibuit. Sedato itaque tanto fervore militis, res penitus / innotuit. Detentus ergo regum iussu, utpo
 militum

66 8 — hostibus esse relinquendum. His et aliis quam plurimis, militum {animos} accendebat. / Quibus dictis, dux in locum ubi p
 93 13 — ur, egrediendi locum ab rege postulat, eo quod copias / militum ciborumque sufficientes non haberet. Quo ab rege obtento
 255 2 — e labefactandum. In tirannum ire / disponens, VI itaque militum collegit. Obsidionem ei adhibere cupiens, si copie sibi
 299 3 — periurii arguemur. Sed ire reges non expedit, eo quod / militum copia sufficiens eis non sit. Periurii vero reatus in te
 107 20 — / Princeps his querimonis motus, auxilium annuit, ac militum copiam ei committit. / Erluinus itaque ad oppidum proper
 210 1 — us est. Sic etiam versa vice Lotharium adurgens eo quod militum / copiam non haberet, fluvium Sequanam transire compulit
 83 9 — rtuno cum exercitu super Ligerim / affuit. At Uuilelmus militum copiam non patiens, obruenti per legatos occurrit. / Ill
 65 8 — d eum / conquestione de quibusdam. Eius quoque consilio militum copias colligit ire / vol<ens> hostili<ter> in eos qui n
 158 2 — nter ac canonice peractis, Ludouicus rex ab Ottone rege militum copias / duce Chonrado, contra Hugonem tirannum accipit.
 42 6 — ntibus aditum prebebant, munitiones exstruit, ac in eis militum copias ponit. / Ipse in Aquitanie partes secedens. Non a
 56 16 — cum sibi nec damnatus satisfaceret, in eum cum multis / militum copiis fertur, oppidumque multa obsidione per quatuor eb
 227 4 — ed pontibus duobus interstratis ei annexum, cum electis militum copiis ingressi sunt. / Annonam omnem circumquaque milit
 106 25 — <SUS> AR(NULFI) in Mo<na>steriolu<m.> / Arnulfus itaque militum electorum copiam colligit, facinus quesitum patraturus.
 132 5 — ratus, qui ante latuerat, orta oportunitate ex raritate militum, in / apertum erupit. Nam dum tempestivus adveniret, ab
 173 6 — lto detineantur metu, ob principis sui fugam, / eiusque militum infelicem eventum. Dux itaque regis magnanimitatem multo
 132 8 — llo suspectum habuerat, securus accessit. Barbarus vero militum / inopiam intuitus, cum multitudine armatorum regem inca

6 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49

IMPERIA
num. P. cornelius.
scipio africanus. fabius maximus.
opibus claudius popilius lenas
valerius publicola pomperius
maximus cneus. iulius nulla
felix barbatus. scipionafus.
xenilius paulus fabius cneus
natus decimus tullus marius
plautius exetus marnis rutilius.
valerius corvinus cornelius.
scipio P. decius q. fabius
mellius. pius marius iunius
salinator. curius. denarius
iulius brutus.

IMPERIA
caesar & iulius
caesar imp ann. iii. M. vii.
in cons deo x. occisus
com. pompeia. iunius

CAESAR AUGUSTUS

ad supplicium ductum sum. n. m. et
incirc. maxima vestigia
excessit. L. L. N. S. N. I. M. T. ann. M. III.
IMPERATOR ann. M. III.
P. XXVII. CONG DEO. HOC IMP
qui pollyfatis natione aliam
nomine apponens qui
marcius paces aprium coctu TRAIANUS IMP. ann. X. VII
gallina nitam cu suis filiis pin
oculo pinceat claus gal
ligares utræ tract thallos de
scopæ palmea mappæ sui por
cellu luctante. maniculæ rem ADRIANUS IMP. ann. XX
eadhuc esurient et uidebit.
nero occisus via battaria.

GALBA IMP. M. VII. P. XII
cong promisit i lno i led hoc
comū suū deposit & horrea
galbae in. struit & collatus
fato. romatio uacuit.

IMP. ludus ann. IIII. palatinus moxa
ludus de aperto et usq palatio
funerariu. plebi uerba in
stituit. x Lxi et excessit hor
tis salustianis.

M. III. P. XXVII. CONG DEO. X
de l. hoc imp mulieres intermis
trunis lauerunt vii. ious
iulias excessit silenunt.

ADRIANUS IMP. ann. XX
M. X. P. XIII. CONG DEO. X. OO
hoc imp templu rome aduen
ris fabricam est excessit. L. L.
exhibitus. ANTONINUS

TRAIANUS IMP. ann. XX. M. V.
P. XXVII. CONG DEO. X. n. m. hoc
imp circensib apollinaribus

Handelby, Lib., Sal. X 21, fragm. I

175 monem et epar peracuto dolore stimulabat. Fuit itaque / militum luctus, famulorum clamor, feminarum frequens exclamatio,
176 lat, capitque. Et tempore congruo, tirannum / cum multa militum manu, intra oppidum excipit, ac sese ei committens, fide
55 4 r qui rei negotium Remis / demonstrant. Tunc vero magna militum manus, ab urbe mox cum armis educta, / adversarios perse
106 ab eo auri et argenti insignia, / terrarumque copiam ac militum multitudinem accipias, cum dono regis, in manus / Nortma
298 10 um dolose ordinasti, / ut ipse cum paucis adveniret, et militum multitudinem non longe expeditam haberet. / Regibus quoq
210 16 riduum non sufficiebat ad colligendorum / sufficientiam militum, nec fieri potuit copia unde congrederetur. / 76. MONOMA
207 4 posse se ab hoc animo temperari, si ad id agendum copia militum non / defecerit. Gratias etiam sese quandoque redditurum
208 3 o in suas partes adventare potuisse, cum nec / ei copia militum sufficeret, nec de suis satis spei haberet. At cum alii
151 4 is adhuc murorum firmamento claudebatur / nec multitudo militum sufficiens commode ibi cohabitare poterat, urgenti obsid
244 2 nquilla redditia est, K(arolus) de urbis / munitione, et militum victu, deliberare atque ordinare coepit. Deputavit ergo
militumque
174 13 militaribus instruxerat dirigit, qui loci habitudinem, militumque numerum, / rerum etiam fortunam, ac famulorum exitum,
mille
198 9 gnificantes / dispositus. Ad quarum etiam similitudinem, mille corneos effecit caracteres, qui per / XXVII abaci partes m
66 14 Rotbertus dux vim belli maximam imminere advertens, cum mille robustis ex / Neustria, Dalmatio in prima fronte sese asso
millena
227 11 nt. Missilia varii generis per fabros expediere. Funium millena volumina ad / usus diversos convexerunt. Clipeos quoque
Milo
267 7 gustudunensis episcopus, / Bruno Lingonensis episcopus, Milo Matisconensis episcopus, Siguinus Senonensium / metropolita
281 6 m episcopum, Uualterum / episcopum, Brunonem episcopum, Milonem episcopum, Adalberonem episcopum, / Odonem episcopum, Uu
300 6 inatim more / ecclesiastico consedere, scilicet Sugerus Mimagarduurdensis
145 16 ue / Adalberone Mettensi, Gauslino Tullensi, Hildeboldo Mimegarduurdensi, Israhele / Brittigena, assistantibus etiam Bru
148 11 us, / Adaldacchus Hammaburgensis episcopus, Hildeboldus Mimegarduurdensis episcopus, / Gauslinus Tullensis episcopus, Ad
264 18 ruebant. Celum nubila / pretendebat. Sol iam in occasu, minabatur
minabatur tenebras. Inter hec omnia, dubitanti / consilium a deo
114 9 entus, episcopii dignitate sese abdicaret. Atque multis minarum
minarum terroribus affectus / consentit, iuratus etiam ut fertur
minas
134 16 in proximo, nec preter rationem agendum respondit. Ob / minas Anglorum nil sese facturum. Ipsos si veniant, quid in armi
87 6 odabat. / 53. FA<LSA KARO>LI ber<atio.> / Regi ergo minas Heribert intendens, K(arol)um r(egem) a carcere eductum in
219 2 intromissus. / Strictisque mucronibus postquam ei necem minati sunt si vocem emitteret, / comprehensum ligatis manibus e
149 5 s episcopus, Doddo Osnebruggensis / episcopus, Euherus, Mindensis episcopus, Baldricus Treiectensis episcopus, / Heirold
279 3 posse, eo quod / itineris difficultas, atque inimicorum mine id plurimum prohiberent. Id vero sceleris / iam non esse di
182 15 d est sanctorum reliquias operuit. / Coronas quoque non minima
minima impensa fabrefactas in ecclesie decus suspendit. Quam / f
50 4 eris / liberalibus admodum eruditus. In dando profusus, minime avarus. Duplici morbo / notabilis, libidinis intemperans,
52 5 is consilio penitus discessuros. Rex dissuasionibus his minime credulus, / a dilecto non cessit. / b-b) pileum eciam de
102 15 e preter ducem adoriebatur. Quod etiam fuit magne non / minime labis seminarium. Dux etenim regem sue prourationis disp
190 10 oricis ea desuper duplicant. Linteis vero pro stragulis minime uti concessum / est, sed a quibusdam minus religiosis, ce
minimum
303 23 ro me staret, in tantum Arnulfus vilesceret, ut michi / minimum valeret obesse. Quod si contraria mihi quod absit senten
275 19 issime patet. Quod etiam / ad eius condempnationem, non minimum valet." / 64. INDIGN<ATIO> Gualteri <episcopi> in Ar(nul
ministerio